

Lausuntopyyntö / Yliopistojen rahoitusmalli

1. Lausunnonantaja ja lausunnonantajan yhteys henkilön tiedot:

Vastaajien määrä: 1

Yritys / Organisaatio	Sukunimi	Etunimi	Sähköposti
Helsingin yliopisto	Karvinen	Jussi	jussi.karvinen@helsinki.fi

2. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen rahoitustekijän lisäämistä osaksi rahoitusperusteita ja sille ehdotettavaa painoarvoa tarkoituksenmukaisena? Pidätkö rahoituksen laskennan perustaksi valittuja kysymyksiä tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

- Opiskelijapalautteen lisääminen osaksi rahoitusperusteita ei ole tarkoituksenmukaista, koska opiskelijapalautteen kysymykset ja vastaukset eivät ole objektiivisesti mitattavia eivätkä opetuksen laatua kuvaavia. Opetuksen, ohjauksen ja tukiprosessien laatu ei selviä opiskelijoiden tyytyväisyyskyselyllä. Sen tulokset ovat alttiita sosiaaliselle suotavuudelle ja kulttuurin vaikutuksille. Opetuksen laatua tulisi mitata tuotoksella eli sillä, kuinka hyviä ovat valmistuvat opiskelijat.

Palautteen kysymykset mittaavat vastavalmistuneiden kandidaattien kokemusta ja tyytyväisyyttä opinnoistaan. Kysymyksiä on muokattu suomalaiseen yliopistomaailmaan ja –kulttuurin sopiviksi ja palautteen koko kysymyspatteristosta on valittu 13 tarkoituksenmukaisinta kysymystä rahoitusmalliin. Kuitenkaan kyselyä ja siitä poimittuja kysymyksiä ei ole alun perin tarkoitettu käytettäväksi rahanjaon perustana, vaan opetuksen kehittämiseen. Tämänkään vuoksi kysymykset ja vastaukset eivät toimi rahoitusmalli -käyttötarkoituksessa. Lisäksi jotkut kysymyksistä ovat vaikeaselkoisia ja voivat tarkoittaa useampaa asiaa.

Yliopistot kuitenkin saavat kandipalautteesta monipuolista tietoa opiskelijoiden tyytyväisyydestä ja mielipiteistä. Rahoitusmallin laatulementin painoarvo (3 %) on kohtuullisen suuri, varsinkin kun kyselyn tulokset eivät erottele yliopistoja merkittävästi toisistaan. Helsingin yliopisto katsoo, että jos opiskelijapalautte otetaan rahoitustekijäksi, tulisi sen painoarvon olla ehdotettua pienempi; esimerkiksi 1 %.

3. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen perusteella määräytyvän rahoituksen laskentamekanismia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusmallin osioiden laskentatapojen tulee olla selkeästi esitettyjä ja perusteltuja. Mallityöryhmän muistiossa (s. 20) vedotaan rahoitusmallin läpinäkyvyyteen ja siihen, että ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa käytetään vastaavaa laskentatapaa. Kumpikaan näistä perusteluista ei ole täysin pätevä.

Työryhmän ehdottama laskentatapa on jonkin verran yksinkertaisempi kuin UNIFIn liitteessä 1 esittämä, mutta siinä on edelleen ongelmia, jotka syntyvät ehdotetusta tavasta soveltaa Likertin kaavaa. Esimerkiksi mikäli opiskelija ehdotuksen mukaan on vastannut ”en tarvinnut/en pysty arvioimaan”. kyseinen vastaus antaa yhden pisteen, vaikka vastaus on voinut johtua monista eri syistä. Joissakin tapauksissa vastaus on mahdollista tulkita kuuluvan skaalan alku- tai keskikohtaan.

Toisena esimerkkinä kysymykseen ”Tarjolla on ollut riittävästi ohjausta opintojen suunnitteluun” annettu vastaus ”En tarvinnut/en pysty arvioimaan” voi olla seurausta siitä, että opetusohjelma on joka vuodelle selkeä ja kaikille yhdenmukainen. Tällöin vastauksen pisteyttäminen yhdellä pisteellä ei millään tavoin kuvaa opetuksen laatua. On myös ongelmallista, että yliopistoa ”rangaistaan”, jos opiskelija ei halua erityistä ohjausta.

Helsingin yliopisto katsoo, että, mikäli kandipalautte otetaan käyttöön, siinä tulee käyttää UNIFIn ehdottama laskentatapaa, joka on yhtä läpinäkyvä kuin muistiossa esitetty ja lisäksi tuottaa vertailuluvut, joilla yliopistot

voivat verrata toisiaan eri osa-alueilla.

4. Pidätkö ehdotettuja koulutusosion rahoitustekijöiden painoarvojen muutoksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- Työryhmä ehdottaa, että lukuvuodessa 55 op. suorittaneiden painoarvoa rahoitusmallissa kasvatetaan. Kuitenkin opiskelijoiden elinkustannukset ovat jakautuneet alueellisesti epätasaisesti. Pääkaupunkiseudulla opiskelijoiden tuet riittävät vähempään kuin muilla paikkakunnilla, jolloin paine käydä töissä opintojen aikana on suurempi. Olisi myös selvítettävä, onko 55 op. suorittaminen kaikissa yliopistoissa yhteismitallista.

Helsingin yliopisto ehdottaa, että 55 op. painotus säilytetään ennallaan ja että mallissa sen sijaan otetaan huomioon yliopistollinen täydennyskoulutus 1 % painokertoimella.

5. Pidätkö ehdotettua julkaisufoorumin ottamista rahoituksen laskennan perusteeksi, vertaisarvioituille julkaisuille ehdotettua laskentamekanismia ja vuosien 2015-2016 siirtymäkauden käyttöä tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Tutkimusosion ehdotukset ovat pääosin tarkoituksenmukaisia.

Julkaisufoorumin ottaminen laskennan perusteeksi on perusteltua rahanjakomallin laatu- ja laadun vahvistamiseksi, mutta erillisen siirtymäkauden käyttö on tarpeetonta. Nykyinen pistelasku on jo sinänsä monimutkainen, kun julkaisuihin kohdistetaan samanaikaisesti kolme erilaista pisteluokittelua (julkaisu on vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli tai kirja, julkaisulla on julkaisufoorumipisteet, julkaisu on kirja). On myös mahdollista, että pisteiden jakautumiseen eri tieteenalojen ja yliopistojen kesken vaikuttaa ehdotettuja julkaisufoorumitasojen pisteitä enemmän julkaisufoorumijärjestelmän logiikassa vuoden 2014 aikana tehtävä muutos.

Helsingin yliopisto ehdottaa julkaisufoorumin mukaisen tasoluokan 3 pisteytystä nostettavaksi ehdotetusta 3:sta 4:ään. Tällöin "huippujulkaisujen" vaatima työmäärä tulisi suhteutettua esitettyä paremmin painokertoimiin.

6. Pidätkö siirtymäkauden jälkeistä tutkimuksen laadun vahvempaa korostamista tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Laadun korostuminen on yliopistojen kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta elintärkeää. Vuonna 2017 käyttöön otettavaksi ehdotetut tasoluokat tulee ottaa käyttöön heti vuodesta 2015.

Tieteelliset kirjat arvostetaan mallissa enimmillään kolme kertaa arvokkaimmiksi kuin arvostetuimmat tieteelliset artikkelit. Korkein mahdollinen artikkelin pistemäärä on 4 ja korkein mahdollinen kirjan pistemäärä on 12 (julkaisufoorumin korkein pistemäärä kirjalle on 3, joka kerrotaan kirjakertoimella 4). Huippukustantajilla julkaistuja tieteellisiä kirjoja on lukumääräisesti vuosittain vain muutamia. Kustantajien julkaisufoorumiluokittelussa tulisi harkita kolmannen tason käyttöä, jos artikkelijulkaisujen osalta julkaisufoorumin tasolle 3 tulee oma pistemäärä.

7. Pidätkö muiden julkaisutasojen huomioimista rahoitustekijänä ehdotetulla tavalla tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Helsingin yliopisto pitää julkaisutasojen huomioon ottamista rahoitustekijänä ehdotetulla tavalla tarkoituksenmukaisena.

8. Pidätkö tutkimusosioon liittyviä muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Helsingin yliopisto pitää tutkimusosioon liittyviä muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisena. Yliopisto esittää kuitenkin huolensa julkaisufoorumipisteiden käyttämisestä arvioinneissa ja julkisuudessa. Luokittelua tulee kehittää alakohtaisesti, mutta julkaisufoorumipisteitä ei tule käyttää eri tieteenalojen välisiin vertailuihin. Ministeriön tulisi myös rajata julkaisufoorumitietojen julkisuus siten, että se ei ole julkinen yksittäiseen henkilöön liitettävä tieto. Nykyisessä ministeriön julkaisuportaalissa julkaisufoorumiluokittelun voi yhdistää nimeen (saman nimiset henkilöt) ja uusissa suunnitelmissa ministeriö haluaisi kohdentaa tiedon henkilötasolle (tunnistettu henkilö).

Lisäksi Helsingin yliopisto pitää tärkeänä, että konferenssien ja niiden julkaisusarjojen julkaisufoorumiluokituksen ylläpitämiseksi käynnistetään yhteistyö TSV:n ja yliopistojen kesken.

9. Pidätkö työryhmän muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä.

10. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta rahoitusmallin tarkistamiseksi

Vastaajien määrä: 1

- Helsingin yliopisto ehdottaa, että ulkomaisessa tutkimusrahoituksessa otettaisiin huomioon myös ERC-grantien määrää. Indikaattorina se heijastaa laatua paremmin kuin muu EU-rahoitus ja sitä käytetään nykyään yleisesti yliopistojen tutkimustoiminnan laadukkuuden mittarina. Lisäksi jatkovalmistelussa mallissa tulisi ottaa huomioon yliopistollinen täydennyskoulutus pienellä painokertoimella (ks. kohta 4.).